

Έκθεση της ΕΑΣΟ για το άσυλο 2020

Ετήσια έκθεση για την
κατάσταση του ασύλου στην
Ευρωπαϊκή Ένωση

Σύνοψη

Έκθεση της EASO για το άσυλο 2020

Ετήσια έκθεση για την κατάσταση του ασύλου στην Ευρωπαϊκή Ένωση

ΣΥΝΟΨΗ

SUPPORT IS OUR MISSION

Εικόνα εξωφύλλου: UN Photo/Eskinder Debebe
Εικονίδια και εικόνες: iStock by Getty Images, Microsoft 365

© Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο, 2020
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή φωτογραφιών ή άλλου υλικού που δεν υπόκειται στους κανόνες της EASO για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας πρέπει να ζητείται απευθείας η άδεια των κατόχων των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

ISBN 978-92-9485-521-3

DOI 10.2847/990691

Αριθμός καταλόγου BZ-04-20-293-EL-N

Πρόλογος

Καθώς η Ευρώπη αντιμετωπίζει για ακόμη μία φορά αύξηση του αριθμού των αιτήσεων διεθνούς προστασίας το 2019 (για πρώτη φορά από το 2015), το άσυλο παραμένει υψηλή προτεραιότητα στο θεματολόγιο πολιτικής της ΕΕ. Καθώς οι τάσεις αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου, εξακολουθούμε να εργαζόμαστε συλλογικά για την παροχή βέλτιστων λύσεων σε άτομα που χρειάζονται προστασία, διατηρώντας παράλληλα την ακεραιότητα των εθνικών συστημάτων ασύλου.

Η έκδοση 2020 της Έκθεσης της EASO για το άσυλο προσφέρει μια συνοπτική και περιεκτική επισκόπηση των κύριων εξελίξεων όσον αφορά τη διεθνή προστασία και τη λειτουργία του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου (ΚΕΣΑ). Προκειμένου να εκπονήσει την ετήσια κύρια έκθεσή της, η EASO συλλέγει και αναλύει πληροφορίες από ένα ευρύ φάσμα αξιόπιστων πηγών, έτσι ώστε να εξετάσει διεξοδικά τις αλλαγές και τις βελτιώσεις της πολιτικής κατά τη διάρκεια του έτους, υπογραμμίζοντας παράλληλα τις προκλήσεις που θα πρέπει να αντιμετωπιστούν.

Καθώς η EASO γιορτάζει την 10η επέτειό της το 2020, μας υπενθυμίζει την αυξανόμενη σημασία του οργανισμού στην παροχή επιχειρησιακής και τεχνικής βοήθειας σε ζητήματα ασύλου σε χώρες της ΕΕ+. Οι πληροφορίες που παράγονται από την EASO είναι ζωτικής σημασίας προκειμένου οι αρμόδιοι για τη χάραξη πολιτικής να είναι σε θέση να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις, να παρέχουν βοήθεια στις χώρες που αντιμετωπίζουν συνεχώς μεταβαλλόμενο τοπίο μεταναστευτικών ροών και να ενισχύουν τις εθνικές διοικήσεις στη διεκπεραίωση εξέτασης, κατά περίπτωση, μιας συνεχούς ροής αιτημάτων.

Προσβλέπουμε στην πολυαναμενόμενη έγκριση ενός νέου κανονισμού για τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο, ο οποίος θα μετατρέψει την EASO σε έναν πλήρως αυτοτελή οργανισμό της ΕΕ, θα ενισχύσει τον ρόλο της και θα διευρύνει την εντολή της. Ως κέντρο εμπειρογνομosύνης για το άσυλο, η EASO θα συνεχίσει να παρέχει αμερόληπτη και διαφανή υποστήριξη προσανατολισμένη στις υπηρεσίες για την αποτελεσματική εφαρμογή του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου (ΚΕΣΑ).

Είμαι ευγνώμων για τη διαρκή συνεργασία με όλους τους εταίρους μας που αποβλέπει στην ανάπτυξη κοινών, διαφανών και βιώσιμων συστημάτων ασύλου σε ολόκληρη την Ευρώπη. Τα αποτελεσματικά συστήματα μπορούν να ανταποκριθούν άμεσα στις μεταβαλλόμενες μορφές των μεταναστευτικών ροών και να διασφαλίσουν μια σαφή, δίκαιη και αξιοπρεπή διαδικασία σε κάθε αιτούντα διεθνούς προστασίας. Έχουμε ήδη παρατηρήσει φέτος την εμφάνιση παγκόσμιων και εθνικών καταστάσεων οι οποίες μπορεί να οδηγήσουν περισσότερους ανθρώπους σε αναζήτηση ασύλου. Τώρα, περισσότερο από ποτέ, θα πρέπει να συνεχίσουμε να εργαζόμαστε για ένα πραγματικά κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου επιτυγχάνοντας σύγκλιση για την αντιμετώπιση των αναγκών διεθνούς προστασίας και επιδεικνύοντας αλληλεγγύη προς τα κράτη μέλη που υφίστανται τη μεγαλύτερη πίεση.

Nina Gregori

Εκτελεστική Διευθύντρια
Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο

Εισαγωγή

Η [Έκθεση της EASO για το άσυλο 2020](#) παρέχει μια ολοκληρωμένη επισκόπηση των εξελίξεων στον τομέα της διεθνούς προστασίας σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Με βάση ένα ευρύ φάσμα πηγών, η έκθεση παρουσιάζει μια σύντομη επισκόπηση του παγκόσμιου πλαισίου ασύλου, επισημαίνει τις εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και εξετάζει τις κύριες τάσεις και αλλαγές στη νομοθεσία, τις πολιτικές, τις πρακτικές και τη νομολογία στα κράτη μέλη της ΕΕ, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία (χώρες ΕΕ+). Η έκθεση επικεντρώνεται σε βασικούς τομείς του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου (ΚΕΣΑ), λαμβάνοντας υπόψη το ευρύτερο πλαίσιο της μετανάστευσης και των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

1. Παγκόσμια επισκόπηση στον τομέα του ασύλου το 2019

Ο αναγκαστικός εκτοπισμός λόγω συγκρούσεων, διώξεων, παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, φυσικών καταστροφών και υποβάθμισης των οικοσυστημάτων αποτελεί πραγματικότητα για εκατομμύρια ανθρώπους σε ολόκληρο τον κόσμο, οι οποίοι αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους αναζητώντας ασφάλεια. Τα τελευταία χρόνια, μεγάλες μετακινήσεις πληθυσμών προκλήθηκαν από συγκρούσεις, ακραία βία και σοβαρή πολιτική αστάθεια σε πολλές περιοχές του κόσμου.

Μεταξύ των ατόμων που πλήττονται από εκτοπισμό, ένας «πρόσφυγας» εξ ορισμού, είναι κάποιος που αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τη χώρα του εξαιτίας βίβιμου φόβου διώξεως λόγω φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας, συμμετοχής σε συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα ή πολιτικών πεποιθήσεων. Τα «εσωτερικά εκτοπισμένα άτομα» δεν έχουν διασχίσει τα σύνορα της χώρας τους, αλλά ενδέχεται να βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση.

Στο πλαίσιο της Ευρώπης, η διεθνής προστασία περιλαμβάνει το καθεστώς πρόσφυγα και το καθεστώς επικουρικής προστασίας. Το τελευταίο αναφέρεται σε άτομα, τα οποία δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για το καθεστώς του πρόσφυγα, αλλά δικαιούνται προστασία επειδή διατρέχουν κίνδυνο σοβαρής βλάβης, ο οποίος συνίσταται σε θανατική ποινή ή εκτέλεση, βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία στη χώρα καταγωγής ή σοβαρή και ατομική απειλή για τη ζωή τους λόγω αδιάκριτης βίας σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύγκρουσης.

Τον Ιούνιο του 2019, η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR) ανέφερε πληθυσμό για τον οποίο εκφράζεται ανησυχία συνολικού ύψους 79,4 εκατομμυρίων ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένων 20,2 εκατομμυρίων προσφύγων, 3,7 εκατομμυρίων αιτούντων άσυλο, 531 000 επαναπατρισθέντων προσφύγων, 43,9 εκατομμύρια εσωτερικά εκτοπισμένων ατόμων (IDP), 2,3 εκατομμύρια επιστραφέντων εσωτερικά εκτοπισμένων ατόμων και 3,9 εκατομμύρια απάτριδων υπό την εντολή της Ύπατης Αρμοστείας.

Τα 6,6 εκατομμύρια πρόσφυγες από τη Συρία αποτελούσαν περίπου το ένα τρίτο του πληθυσμού προσφύγων παγκοσμίως, ενώ ακολουθούν το Αφγανιστάν και το Νότιο Σουδάν, με 2,7 εκατομμύρια και 2,2 εκατομμύρια αντίστοιχα. Για τους αιτούντες προστασία, η μεγαλύτερη ομάδα αιτούντων άσυλο το 2019 ήταν υπήκοοι της Βενεζουέλας.

Χώρες που γειτνιάζουν με το επίκεντρο μιας κρίσης είναι συχνά οι πρώτες που καλούνται να φιλοξενήσουν τους εκτοπισμένους πληθυσμούς. Το 2019, σε απόλυτους όρους, η Τουρκία φιλοξένησε μακράν τον μεγαλύτερο αριθμό προσφύγων, ενώ ακολούθησαν το Πακιστάν, η Ουγκάντα, η Γερμανία και το Σουδάν. Σε σχετικούς όρους, ο Λίβανος, η Ιορδανία και η Τουρκία φιλοξένησαν τα υψηλότερα ποσοστά προσφύγων σε σχέση με το μέγεθος του πληθυσμού τους.

Καθώς ο αριθμός των εκτοπισθέντων συνεχίζει να αυξάνεται παγκοσμίως, οι κυβερνήσεις, οι διεθνείς οργανισμοί και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών αναπτύσσουν στρατηγικές για να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στις σύνθετες προκλήσεις που προκύπτουν από τον αναγκαστικό εκτοπισμό. Το πρώτο [Παγκόσμιο Φόρουμ για τους Πρόσφυγες](#) έλαβε χώρα τον Δεκέμβριο του 2019 για την παρακολούθηση των εξελίξεων και την ανασκόπηση της προόδου του σχεδίου δράσης που θεσπίστηκε στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Συμφώνου για τους Πρόσφυγες το 2018. Το σύμφωνο θίγει, μεταξύ άλλων, την από κοινού ανάληψη της ευθύνης, την υποδοχή των προσφύγων και την υποστήριξη των κοινοτήτων υποδοχής με βιώσιμο τρόπο.

Οι υπήκοοι της Συρίας αντιπροσώπευαν το ένα τρίτο του πληθυσμού των προσφύγων παγκοσμίως, με 6,6 εκατομμύρια να έχουν εγκαταλείψει τη χώρα τους.

Νέες πρωτοβουλίες συνεχίζουν να εμφανίζονται παγκοσμίως, επιτρέποντας να προωθηθούν διάφοροι τομείς αναγκαστικής μετανάστευσης και να αντιμετωπιστούν από ένα ευρύτερο κοινό. Δύο θέματα που προσέλκυσαν την προσοχή το 2019 ήταν η ανιθαγένεια και η κινητικότητα για λόγους που σχετίζονται με το κλίμα και το περιβάλλον.

Η ανιθαγένεια, μια πτυχή της αναγκαστικής μετανάστευσης που συχνά παραβλέπεται, έλαβε περισσότερη προσοχή το 2019, καθώς έκταση του ζητήματος έγινε πιο εμφανής. Τον Οκτώβριο του 2019, μια διάσκεψη υψηλού επιπέδου για την ανιθαγένεια σηματοδότησε τον ενδιάμεσο σταθμό της εκστρατείας #IBelong, μια πρωτοβουλία που ξεκίνησε από την UNHCR το 2014, για τον τερματισμό της ανιθαγένειας έως το 2024. Η εκδήλωση αξιολόγησε τα επιτεύγματα που σημειώθηκαν μέχρι σήμερα σύμφωνα με τους 10 στόχους του [Παγκόσμιου Σχεδίου Δράσης για τον Τερματισμό της Ανιθαγένειας](#).

Ενώ ο αντίκτυπος των κλιματικών καταστροφών στον εκτοπισμό πληθυσμών δεν αποτελεί νέο φαινόμενο, αποκτά μια πιο κεντρική θέση στον ανθρωπιστικό, πολιτικό και νομοθετικό διάλογο σχετικά με τον εκτοπισμό. Η ολοένα και μεγαλύτερη αναγνώριση των επιπτώσεων των περιβαλλοντικών παραγόντων στην ανθρωπινή κινητικότητα έχει πυροδοτήσει πολιτικές συζητήσεις, για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της τόσο σε τοπικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ποσοστό προσφύγων και χωρών υποδοχής παγκοσμίως, 2019

#EASOAsylumReport2020

www.easo.europa.eu/asylum-report-2020

Πηγή: EASO και UNHCR

2. Εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Το 2019, δεν σημειώθηκε σημαντική πρόοδος όσον αφορά στη νομοθεσία σχετικά με την έγκριση της δέσμης μεταρρυθμίσεων του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου (ΚΕΣΑ). Υπό το πρίσμα των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, οι διαπραγματεύσεις για τη δέσμη μεταρρυθμίσεων μετατέθηκαν στην επόμενη κοινοβουλευτική περίοδο. Ωστόσο, σημειώθηκε πρόοδος σε νομοθετικούς τομείς που σχετίζονται άμεσα με το άσυλο. Τον Μάιο του 2019, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε δύο κανονισμούς για τη θέσπιση πλαισίου που αφορά στη διαλειτουργικότητα των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων. Επιπλέον, τον Ιούνιο του 2019, το Συμβούλιο ενέκρινε την εν μέρει κοινή του θέση σχετικά με την αναδιατυπωμένη οδηγία για την επιστροφή που προτάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Σεπτέμβριο του 2018.

Το θέμα του ασύλου παρέμεινε στο επίκεντρο του πολιτικού θεματολογίου της ΕΕ το 2019. Εν αναμονή των νομοθετικών διαπραγματεύσεων, ολοκληρώθηκε σημαντικό έργο για την εφαρμογή της πολιτικής και την πρακτική συνεργασία μεταξύ των χωρών της ΕΕ+. Το στρατηγικό θεματολόγιο της ΕΕ για την περίοδο 2019-2024, το οποίο εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2019, έθεσε τις κύριες προτεραιότητες για τον επόμενο θεσμικό κύκλο, συμπεριλαμβανομένης της μετανάστευσης και του ασύλου ως τομέων προτεραιότητας εστιάζοντας στη διαχείριση των συνόρων με βάση τις αξίες της ΕΕ, τη συνεργασία με χώρες καταγωγής και διέλευσης και μιας ιδιαίτερα αναγκαίας συναίνεσης για τη μεταρρύθμιση του συστήματος του Δουβλίνου για την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ ευθύνης και αλληλεγγύης.

Τον Ιανουάριο του 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε το νέο πρόγραμμα εργασίας της, μία από τις προτεραιότητες του οποίου είναι η επίτευξη ενός νέου συμφώνου που θα αναγνωρίζει τη διασύνδεση των εσωτερικών και εξωτερικών πτυχών της μετανάστευσης και θα καταβάλει προσπάθειες για να θεσπίσει πιο διαλλακτικά, πιο ανθρώπινα και πιο αποτελεσματικά συστήματα μετανάστευσης και ασύλου.

Τον Οκτώβριο του 2019, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε [έκθεση προόδου αναφορικά με την εφαρμογή του ευρωπαϊκού θεματολογίου για τη μετανάστευση](#), η οποία παρέθεσε απολογισμό σε σημαντικά επιτεύγματα που σημειώθηκαν από το 2015 και επικεντρώθηκε στις εξελίξεις του 2019. Ενώ ο ρυθμός των νομοθετικών μεταρρυθμίσεων ήταν σταδιακός, σημειώθηκε πρόοδος με ταχύτερο ρυθμό όσον αφορά την εφαρμογή της πολιτικής και την εδραίωση της εργαλειοθήκης της ΕΕ για αποτελεσματική διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου, συμπεριλαμβανομένης της ταχείας επιχειρησιακής και οικονομικής στήριξης στα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν αυξημένη πίεση.

Παρά τη συνολική μείωση του αριθμού των αφίξεων στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ το 2019, παρατηρήθηκαν διαφορετικές τάσεις κατά μήκος των μεταναστευτικών οδών στην Ευρώπη. Στις οδούς της Δυτικής και της Κεντρικής Μεσογείου σημειώθηκαν λιγότερες αφίξεις σε σύγκριση με το 2018, ενώ στις οδούς της Ανατολικής Μεσογείου και των Δυτικών Βαλκανίων σημειώθηκε αύξηση των αφίξεων.

Βασική διάσταση της προσέγγισης της ΕΕ για την αντιμετώπιση των μεταναστευτικών κυμάτων στην οδό της Ανατολικής Μεσογείου είναι η εταιρική σχέση με την Τουρκία μέσω της [Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας](#). Ως αποτέλεσμα της δήλωσης, μετά από τέσσερα έτη εφαρμογής, οι παράτυπες αφίξεις από την Τουρκία στην ΕΕ παρέμειναν 94 % χαμηλότερες σε σχέση με την κατάσταση πριν από τη συμφωνία, ενώ συνολικός αριθμός περίπου 27 000 Σύριων προσφύγων επανεγκαταστάθηκαν

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε το στρατηγικό θεματολόγιο της ΕΕ για την περίοδο 2019-2024, με το άσυλο ως τομέα προτεραιότητας

από την Τουρκία σε χώρα της ΕΕ+. Για την περίοδο 2016-2025, διατέθηκαν συνολικά 6 δισεκατομμύρια ευρώ μέσω της Διευκόλυνσης για τους πρόσφυγες για την υποστήριξη των προσφύγων και των κοινοτήτων υποδοχής στην Τουρκία, εστιάζοντας στην ανθρωπιστική βοήθεια, την εκπαίδευση, την υγεία, τις δημοτικές υποδομές και την κοινωνικοοικονομική υποστήριξη. Ένας τομέας στον οποίο απαιτείται μεγαλύτερη πρόοδος είναι ο επαναπατρισμός προσφύγων από τα ελληνικά νησιά στην Τουρκία.

Η αποβίβαση μεταναστών που διασώθηκαν στη Μεσόγειο Θάλασσα συνεχίστηκε το 2019, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για μια πιο συστηματική και συντονισμένη προσέγγιση της ΕΕ όσον αφορά τις αποβιβάσεις, συμπεριλαμβανομένης της πρώτης υποδοχής, της καταγραφής και της μετεγκατάστασης. Η υπουργική σύνοδος για τη μετανάστευση τον Σεπτέμβριο του 2019, στην οποία συμμετείχαν κράτη μέλη, η Προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οδήγησε σε σύναψη κοινής δήλωσης προθέσεων από τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιταλία και τη Μάλτα για την καθιέρωση δομημένης διαδικασίας κατεπείγοντος για τη διαχείριση των αποβιβάσεων και διακανονισμών μετεγκατάστασης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κίνησε διαδικασία για την κατάρτιση τυποποιημένων διαδικασιών λειτουργίας βάσει της δήλωσης, η οποία οδήγησε σε κοινή αντίληψη μεταξύ των κρατών μελών και η οποία θα εφαρμόζεται επιχειρησιακά.

Η επανεγκατάσταση εξακολούθησε να έχει υψηλή θέση στο θεματολόγιο πολιτικής που σχετίζεται με το άσυλο κατά τη διάρκεια του 2019. Αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο των συλλογικών προσπαθειών της ΕΕ να παρέχει προστασία σε όσους τη χρειάζονται μεταφέροντας πρόσφυγες από μια χώρα ασύλου σε άλλο κράτος που έχει συμφωνήσει να τους δεχθεί και τελικά να τους προσφέρει μόνιμη εγκατάσταση. Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα επανεγκατάστασης ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2015 και, από τον Δεκέμβριο του 2019, δύο επιτυχημένα προγράμματα επανεγκατάστασης έχουν βοηθήσει περισσότερα από 65 000 άτομα.

Καθ' όλη τη διάρκεια του 2019, η ΕΕ συνέχισε τη συνεργασία της με εξωτερικούς εταίρους για τη διαχείριση των μεταναστευτικών πιέσεων μέσω μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης βάσει πολυμερισμού. Στους στόχους των δραστηριοτήτων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της εξωτερικής διάστασης της μεταναστευτικής πολιτικής της ΕΕ περιλαμβανόταν η πρόληψη της παράτυπης μετανάστευσης, η ενίσχυση της συνεργασίας με τρίτες χώρες για τις επιστροφές και την επανεισδοχή, η αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών της μετανάστευσης με τη βελτίωση των ευκαιριών στις χώρες καταγωγής, την αύξηση των επενδύσεων σε χώρες εταίρους και η διασφάλιση νόμιμων οδών προς την Ευρώπη για όσους χρειάζονται διεθνή προστασία.

Προκειμένου να διασφαλίσει την εναρμονισμένη ερμηνεία και εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) εξέδωσε 12 αποφάσεις το 2019 οι οποίες σχετίζονται με προκαταρκτικές αποφάσεις για την ερμηνεία του ΚΕΣΑ. Για παράδειγμα, το Δικαστήριο αποφάνθηκε για τα εξής:

- Εφαρμογή της αναδιατυπωμένης οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου σε σχέση με την υφιστάμενη διεθνή προστασία στα κράτη μέλη και τον ρόλο των δικαστικών οργάνων στην αναίρεση των αποφάσεων σε πρώτο βαθμό.
- Ανάκληση διεθνούς προστασίας και ισχύς ορισμένων διατάξεων στην αναδιατυπωμένη οδηγία για τις ελάχιστες απαιτήσεις ασύλου.
- Ανάκληση υλικών συνθηκών υποδοχής ως μορφής κυρώσεων, υπό το πρίσμα της αναδιατυπωμένης οδηγίας σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνούς προστασίας, άρθρο 20 παράγραφος 4 και
- Αξιολόγηση των εξαρτώμενων ατόμων που θεωρούνται ευρύτερα μέλη της οικογένειας (χωρίς να ανήκουν στην άμεση οικογένεια) και διαδικαστικές πτυχές της διαδικασίας για την οικογενειακή επανένωση.

Το Δικαστήριο ερμήνευσε επίσης βασικές έννοιες και τεχνικές πτυχές του συστήματος του Δουβλίνου υπό το πρίσμα του [Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#) και διευκρίνισε παρεμπόδιοντα ζητήματα ως αποτέλεσμα της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ (Brexit).

Πηγή: EASO.

Το 2019, η επιχειρησιακή βοήθεια της EASO ανήλθε σε επίπεδα άνευ προηγουμένου συντονίζοντας την τοποθέτηση περισσότερων από 900 ατόμων (συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού της EASO, εμπειρογνομόνων από χώρες της ΕΕ+, προσωρινά απασχολούμενους, διερμηνείς, πολιτιστικούς διαμεσολαβητές και προσωπικό ασφαλείας) σε τέσσερα κράτη μέλη (Κύπρος, Ελλάδα, Ιταλία και Μάλτα). Σχεδόν το 40 % του ετήσιου προϋπολογισμού του οργανισμού δαπανήθηκε για επιχειρησιακή υποστήριξη το 2019.

Στον τομέα της υποστήριξης τρίτων χωρών, η EASO διοργάνωσε δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων το 2019 σε χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, στην Τουρκία και σε χώρες της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής (MENA).

3. Στοιχεία για το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου

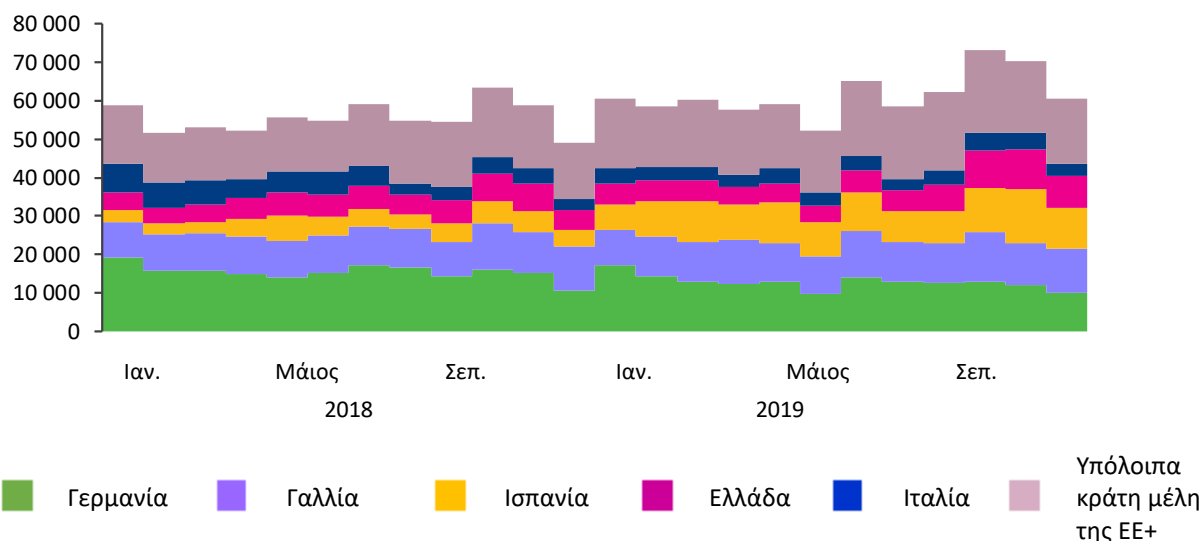
Αύξηση των αιτήσεων που υποβλήθηκαν σε χώρες της ΕΕ+ το 2019 σε σύγκριση με το 2018

Το 2019, υποβλήθηκαν σχεδόν 740 000 αιτήσεις παροχής διεθνούς προστασίας σε χώρες της ΕΕ+, αριθμός που αντιστοιχεί σε αύξηση 11 % σε σύγκριση με το 2018. Αυτή ήταν η πρώτη φορά έπειτα από τη μεταναστευτική κρίση του 2015 που ο αριθμός των αιτούντων ξεκίνησε να αυξάνεται, εν μέρει λόγω της απότομης αύξησης των αιτήσεων από υπηκόους της Βενεζουέλας και άλλων χωρών της Λατινικής Αμερικής. Στην πραγματικότητα, οι σημαντικότερες χώρες υποδοχής, όπως η Γαλλία, η Ελλάδα και η Ισπανία, έλαβαν περισσότερες αιτήσεις το 2019 σε σχέση με την περίοδο της μεταναστευτικής κρίσης.

Οι αιτήσεις συνέχισαν να συγκεντρώνονται σε μικρό αριθμό κρατών μελών. Το 2019, η Γαλλία, η Γερμανία και η Ισπανία έλαβαν αριθμό μεγαλύτερο από το ήμισυ του συνόλου των αιτήσεων σε χώρες της ΕΕ+, ενώ ακολουθεί με απόσταση η Ελλάδα. Αντιθέτως, η Ιταλία έλαβε πολύ λιγότερες αιτήσεις για δεύτερο συνεχόμενο έτος, γεγονός που σχετίζεται με σημαντική μείωση της παράτυπης μετανάστευσης διαμέσου της οδού της Κεντρικής Μεσογείου. Μετατρέποντας τα απόλυτα σε σχετικά αριθμητικά δεδομένα, με βάση τους υπολογισμούς της EASO, η Κύπρος, η Ελλάδα και η Μάλτα έλαβαν τις περισσότερες αιτήσεις διεθνούς προστασίας σε σχέση με το μέγεθος του πληθυσμού τους.

Τρεις χώρες καταγωγής αντιπροσώπευσαν το ένα τέταρτο του συνόλου των αιτήσεων διεθνούς προστασίας που υποβλήθηκαν στις χώρες της ΕΕ+ το 2019. Σε απόλυτα αριθμητικά δεδομένα, οι αιτούντες από τη Συρία υπέβαλαν περίπου 80 000 αιτήσεις, ενώ ακολουθούν οι αιτούντες από το Αφγανιστάν (περίπου 61 000) και τη Βενεζουέλα (περίπου 46 000). Συχνά, η γλώσσα, οι πολιτιστικές σχέσεις ή η γεωγραφική εγγύτητα μπορούν να επηρεάσουν το πού θα υποβληθεί μια αίτηση. Αυτό - ήταν σύνηθες στην περίπτωση των υπηκόων χωρών της Λατινικής Αμερικής (Βενεζουέλα και Κολομβία, αλλά και υπηκόων της Γουατεμάλας, της Ονδούρας και της Νικαράγουας) που υπέβαλλαν αιτήσεις κυρίως στην Ισπανία. Τα ταξίδια χωρίς θεώρηση (visa) μπορούν επίσης να επηρεάσουν το πού θα υποβληθεί μια αίτηση. Μια σημαντική νέα τάση το 2019 ήταν η αύξηση του αριθμού των αιτήσεων οι οποίες υποβλήθηκαν από πολίτες χωρών που δεν χρειάζονται θεώρηση για να εισέλθουν στον χώρο Σένγκεν, ένας αριθμός που αντιπροσώπευε περισσότερο από το ένα τέταρτο του συνόλου των αιτήσεων (περίπου 188 500).

Διάγραμμα 1. Αριθμός αιτήσεων από τις σημαντικότερες χώρες υποδοχής στην Ευρώπη, 2018-2019

Πηγή: Eurostat.

Το 2019, οι χώρες της ΕΕ+ εξέδωσαν γύρω στις 585 000 αποφάσεις για διαδικασίες σε πρώτο βαθμό. Το γεγονός αυτό υποδεικνύει συνέχιση της πτωτικής τάσης στον αριθμό των αποφάσεων που ελήφθησαν για αιτήσεις διεθνούς προστασίας από το 2016. Πέντε χώρες αντιπροσώπευαν τα τρία τέταρτα του συνόλου των αποφάσεων που ελήφθησαν για διεθνή προστασία: Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιταλία και Ισπανία. Οι περισσότερες αποφάσεις σε πρώτο βαθμό εκδόθηκαν για υπηκόους του Αφγανιστάν, της Συρίας και της Βενεζουέλας, αντιπροσωπεύοντας το ένα τέταρτο του συνόλου των αποφάσεων στις χώρες της ΕΕ+ το 2019. Για τους αιτούντες από τη Βενεζουέλα, την Κολομβία, το Ελ Σαλβαδόρ, την Παλαιστίνη, την Τυνησία, το Μαρόκο και την Υεμένη εκδόθηκαν σημαντικά περισσότερες αποφάσεις το 2019 σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

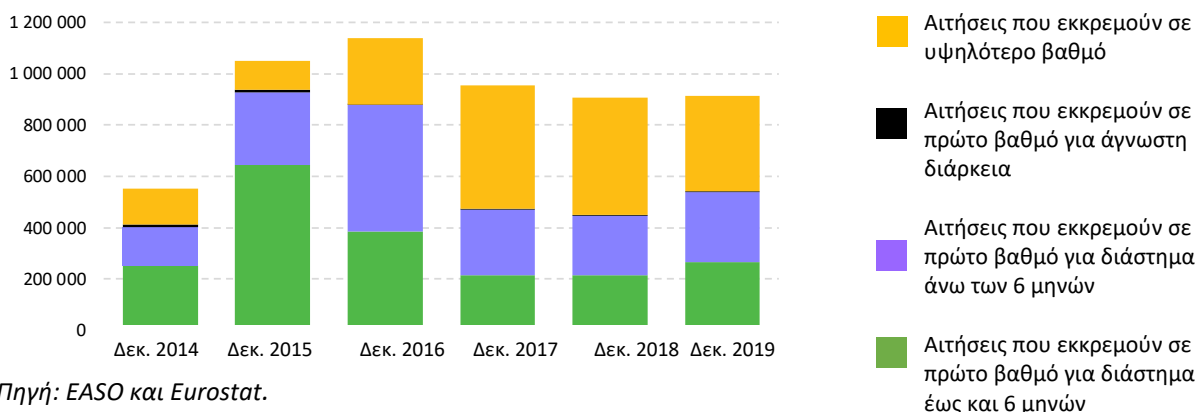
Τα δύο πέμπτα του συνόλου των αποφάσεων σε πρώτο βαθμό ήταν θετικά, δηλαδή χορήγηση του καθεστώτος πρόσφυγα (αντιπροσωπεύοντας πάνω από το ήμισυ όλων των θετικών αποφάσεων), επικουρικής προστασίας ή ανθρωπιστικής προστασίας (παρασχέθηκαν σε σχεδόν ίσα ποσοστά).

Μια αξιοσημείωτη εξέλιξη το 2019 ήταν ο αριθμός των θετικών αποφάσεων που εκδόθηκαν για τους αιτούντες από τη Βενεζουέλα. Το ποσοστό αναγνώρισης για τους υπηκόους της Βενεζουέλας ήταν 96 % το 2019, σε σύγκριση με μόλις 29 % το 2018. Άλλες εθνικότητες με υψηλά ποσοστά αναγνώρισης ήταν, μεταξύ άλλων, οι εξής: υπήκοοι της Συρίας (86 %), της Ερυθραίας (85 %) και της Υεμένης (82 %). Αντίθετα, οι αιτούντες από τη Βόρεια Μακεδονία και τη Μολδαβία έλαβαν το χαμηλότερο ποσοστό θετικών αποφάσεων, με 1 % για την κάθε χώρα.

Ο αριθμός των αιτήσεων που ανακλήθηκαν το 2019 αυξήθηκε κατά 20 % και έφτασε τις 69 500 περίπου. Οι αιτήσεις που ανακλήθηκαν, ειδικά όσες αφορούν σιωπηρή ανάκληση, μπορούν να χρησιμεύσουν ως δείκτης της διαφυγής και της έναρξης δευτερογενών μετακινήσεων προς άλλες χώρες της ΕΕ+. Τα προσωρινά δεδομένα του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης και ετοιμότητας (EPS) της EASO υποδηλώνουν ότι σχεδόν τα τρία τέταρτα του συνόλου των αιτήσεων που ανακλήθηκαν σε πρώτο βαθμό το 2019 ήταν σιωπηρές. Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη ερμηνεία, οι περισσότερες ανακλήσεις πραγματοποιήθηκαν σε κράτη μέλη πρώτης γραμμής, όπως την Ελλάδα και την Ιταλία, που συνδυαστικά αντιπροσωπεύουν ποσοστό μεγαλύτερο από τα δύο πέμπτα του συνόλου των ανακλήσεων.

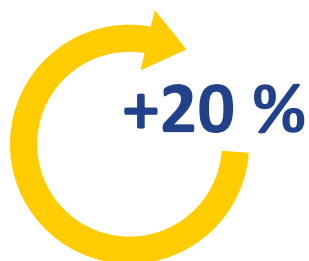
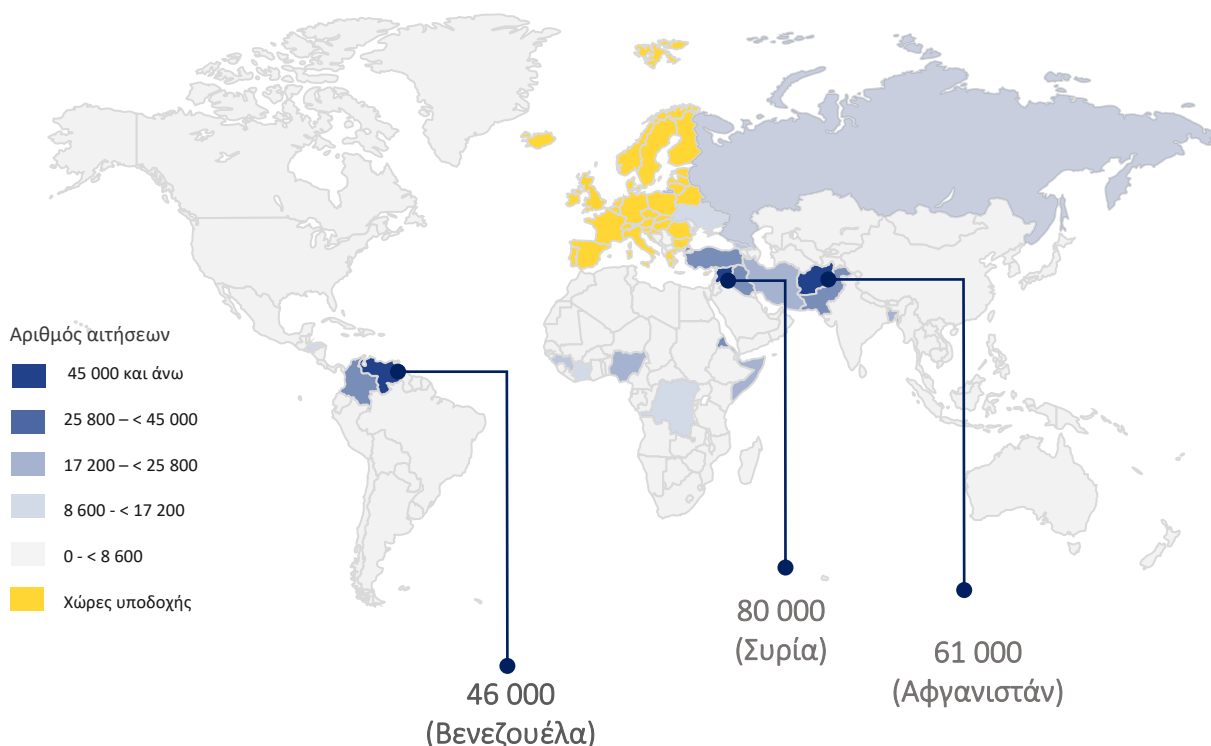
Στο τέλος του 2019, για σχεδόν 912 000 αιτήσεις διεθνούς προστασίας εκκρεμούσε ακόμη απόφαση στις χώρες της ΕΕ+, αντιπροσωπεύοντας αύξηση σχεδόν 1 % σε σχέση με το 2018. Συνολικά, οι εκκρεμότητες εξακολουθούσαν να είναι πολύ υψηλότερες σε σχέση με τα επίπεδα πριν από την κρίση, γεγονός που υποδεικνύει την αυξημένη πίεση υπό την οποία λειτουργούν επί του παρόντος τα συστήματα ασύλου της ΕΕ. Η Γερμανία συνέχισε να έχει μακράν τον μεγαλύτερο αριθμό ανοικτών υποθέσεων, ωστόσο, σε αντίθεση με πολλές άλλες χώρες της ΕΕ+, σημειώθηκε μείωση του συνολικού αριθμού μεταξύ του τέλους του 2018 και του 2019. Ο αριθμός των εκκρεμών υποθέσεων ήταν σημαντικός και αυξανόμενος στο Βέλγιο, την Ελλάδα, τη Γαλλία, την Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Οι υπολογισμοί που βασίζονται στα στοιχεία της Eurostat και της EASO υπογραμμίζουν ότι περισσότερες από τις μισές από τις υποθέσεις εν αναμονή έκδοσης απόφασης, ή περισσότερες από 540 000, εκκρεμούσαν σε πρώτο βαθμό. Σε όλες τις χώρες όπου σημειώθηκε σημαντική αύξηση του αριθμού των εκκρεμών υποθέσεων, η τάση οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο γεγονός ότι υποβλήθηκαν περισσότερες αιτήσεις και, ως εκ τούτου, το μεγαλύτερο μέρος των καθυστερήσεων συσσωρεύτηκε σε πρώτο βαθμό.

Εκκρεμείς αιτήσεις διεθνούς προστασίας σε χώρες της ΕΕ+, στο τέλος του έτους, 2014-2019

Πηγή: EASO και Eurostat.

Οι 20 σημαντικότερες χώρες καταγωγής των αιτούντων διεθνή προστασία στις χώρες της ΕΕ+, 2019

Αύξηση του αριθμού των αιτήσεων που ανακλήθηκαν το 2019

Αύξηση των αιτήσεων από χώρες που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης το 2019

1/4

του συνόλου των αιτήσεων διεθνούς προστασίας προερχόταν από

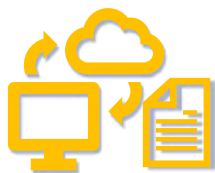
3 χώρες: Συρία, Αφγανιστάν και Βενεζουέλα

#EASOAsylumReport2020
www.easo.europa.eu/asylum-report-2020

Πηγή: EASO

4. Η διαδικασία του Δουβλίνου

Ο κανονισμός Δουβλίνο III επιδιώκει τον καθορισμό μιας σαφούς και εφαρμόσιμης μεθόδου για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση κάθε αίτησης διεθνούς προστασίας. Στόχος του είναι να διασφαλίσει ότι οι αιτούντες έχουν αποτελεσματική πρόσβαση σε διαδικασίες για τη χορήγηση διεθνούς προστασίας και ότι η εξέταση μιας αίτησης θα διεξαχθεί από ένα μόνο, σαφώς καθορισμένο κράτος μέλος. Εάν, κατά την εξέταση των κριτηρίων του Δουβλίνου, προκύψει ότι κάποιο άλλο κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για την εξέταση μιας αίτησης, το σύστημα του Δουβλίνου προβλέπει τη δυνατότητα φυσικής μεταφοράς του αιτούντος στο καθορισμένο υπεύθυνο κράτος μέλος.

Με βάση τα δεδομένα που ανταλλάσσονται μέσω του συστήματος EPS της EASO, σημειώθηκε αύξηση 3 % στον αριθμό των αποφάσεων σχετικά με τα εξερχόμενα αιτήματα βάσει του κανονισμού του Δουβλίνου το 2019 σε σύγκριση με το 2018. Το γεγονός αυτό αντιπροσώπευσε σχεδόν 145 000 αποφάσεις συνολικά, συμπεριλαμβανομένων τόσο των αιτήσεων όσο και των αιτήσεων επανεξέτασης. Η αναλογία των αποφάσεων του Δουβλίνου προς τις αιτήσεις ασύλου που υποβλήθηκαν ήταν 20 % το 2019, κάτι που μπορεί να σημαίνει ότι ένας μεγάλος αριθμός αιτούντων διεθνούς προστασίας συνέχισε με δευτερεύουσες μετακινήσεις σε χώρες της ΕΕ+.

Όπως και τα προηγούμενα έτη, η Γερμανία και η Γαλλία έλαβαν τις περισσότερες αποφάσεις αναφορικά με αιτήματα βάσει του κανονισμού του Δουβλίνου, αντιπροσωπεύοντας καθεμία κάτι λιγότερο από το ένα τρίτο του συνόλου των αποφάσεων. Η κύρια χώρα που ανταποκρίθηκε στα αιτήματα παρέμεινε η Ιταλία, ακολουθούμενη από τη Γερμανία, την Ισπανία, την Ελλάδα και τη Γαλλία. Το συνολικό ποσοστό αποδοχής για αποφάσεις σε σχέση με αιτήματα βάσει του κανονισμού του Δουβλίνου, υπολογιζόμενο με βάση το ποσοστό των αποφάσεων αποδοχής της ευθύνης επί του συνόλου των αποφάσεων που εκδόθηκαν, μειώθηκε για δεύτερο συνεχόμενο έτος το 2019, στο 62 %.

Η επίκληση του άρθρου 17 παράγραφος 1 του κανονισμού του Δουβλίνου, γνωστού ως ρήτρα διακριτικής ευχέρειας ή κυριαρχίας, μειώθηκε σημαντικά το 2019 σε 6 900 υποθέσεις. Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη ρήτρα, ένα κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει να εξετάσει μια αίτηση διεθνούς προστασίας, ακόμη και αν δεν αποτελεί δική του ευθύνη σύμφωνα με τα κριτήρια του κανονισμού Δουβλίνο III.

Οι χώρες της ΕΕ+ πραγματοποίησαν περίπου 27 200 μεταφορές, αριθμός μειωμένος κατά 3 % σε σύγκριση με το 2018, κάτι που συνάδει με τη μικρή μείωση των αιτημάτων που έγιναν αποδεκτά. Περίπου το 30 % των μεταφορών πραγματοποιήθηκαν από τη Γερμανία, ενώ ακολούθησαν η Γαλλία (20 %), οι Κάτω Χώρες (11 %), η Ελλάδα (9 %), η Πολωνία και η Αυστρία (5 % η καθεμία).

Το 2019 σημειώθηκαν σχετικά λίγες νομοθετικές και πολιτικές εξελίξεις που σχετίζονταν με τη διαδικασία του Δουβλίνου, με εξαίρεση τις χώρες οι οποίες αντιμετώπισαν σημαντική αύξηση του αριθμού των αιτούντων άσυλο βάσει του κανονισμού του Δουβλίνου, όπως το Βέλγιο και οι Κάτω Χώρες. Οι περισσότερες από αυτές τις εξελίξεις αφορούσαν θεσμικές και οργανωτικές αλλαγές για τη μείωση των εκκρεμοτήτων και την αύξηση της αποτελεσματικότητας στο σύστημα του Δουβλίνου.

Το 2019, οι χώρες της ΕΕ+ πραγματοποίησαν περίπου 27 200 μεταφορές, αριθμός που αντιπροσωπεύει μείωση κατά 3 % σε σχέση με το 2018

Εν αναμονή της μελλοντικής μεταρρύθμισης του συστήματος του Δουβλίνου, τα ευρωπαϊκά και εθνικά δικαστήρια συνέχισαν να ερμηνεύουν ορισμένους από τους κανονισμούς και τις οδηγίες, παρέχοντας καθοδήγηση βάσει μεμονωμένων υποθέσεων. Σύμφωνα με τον κανονισμό Δουβλίνο III, άρθρο 3 παράγραφος 2, τα κράτη μέλη καθίστανται υπεύθυνα για την εξέταση μιας αίτησης, εάν υπάρχουν βάσιμοι λόγοι που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν συστημικές ελλείψεις στη διαδικασία ασύλου και στις συνθήκες υποδοχής στο κράτος μέλος που ορίζεται υπεύθυνο βάσει των κριτηρίων του Δουβλίνου. Το 2019, οι μεταφορές σε άλλες χώρες δεν ανεστάλησαν συστηματικά σε κανένα κράτος μέλος. Ωστόσο, υπάρχουν πολλές διαφορές στις πρακτικές στα κράτη μέλη όσον αφορά την αναστολή των μεταφορών σε συγκεκριμένα κράτη μέλη του Δουβλίνου.

Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών εξέφρασαν ανησυχίες σχετικά με τα κενά στη μεθοδολογία και τη λειτουργία του Δουβλίνου στην πράξη. Τα δικαιώματα των αιτούντων θα πρέπει να προστατεύονται, αποτρέποντας παράλληλα τις δευτερογενείς μετακινήσεις σε άλλο κράτος μέλος. Θα πρέπει να υπάρχουν θετικά κίνητρα τόσο για τους αιτούντες όσο και για τις χώρες προκειμένου να ακολουθήσουν τις διαδικασίες του συστήματος, αντί να αυξάνονται οι περιορισμοί από τα κράτη μέλη.

5. Ασυνόδετοι ανήλικοι και ευάλωτοι αιτούντες

Το κεκτημένο της ΕΕ για το άσυλο περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με την αναγνώριση και την παροχή υποστήριξης σε αιτούντες που χρειάζονται ειδικές διαδικαστικές διασφαλίσεις. Συνολικά, η αποτελεσματική και ταχεία αναγνώριση των ευάλωτων αιτούντων εξακολουθεί να συνιστά πρόκληση, ειδικά όσον αφορά τις μη ορατές ευαλωτότητες, όπως οι ψυχολογικές συνέπειες των βασανιστηρίων ή του τραύματος.

Μεταξύ των ευάλωτων αιτούντων, μία από τις βασικές ομάδες είναι οι ασυνόδετοι ανήλικοι που αναζητούν προστασία χωρίς την ύπαρξη ενήλικα υπεύθυνου για την επιμέλειά τους. Το 2019, υποβλήθηκαν περίπου 17 700 αιτήσεις διεθνούς προστασίας από ασυνόδετους ανηλίκους σε χώρες της ΕΕ+, αριθμός που αντιπροσωπεύει μείωση 13 % σε σύγκριση με το 2018. Οι αιτήσεις ασυνόδετων ανηλίκων αντιπροσώπευαν το 2 % του συνολικού αριθμού αιτήσεων.

Όπως τα προηγούμενα έτη, το 2019 ξεκίνησαν πολλές πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της κατάστασης των ευάλωτων αιτούντων. Ορισμένες χώρες θέσπισαν μέτρα για την έγκαιρη αναγνώριση και την παροχή διαδικαστικών διασφαλίσεων. Σημειώθηκαν επίσης βήματα για τη βελτίωση ή την προσαρμογή των μεθοδολογιών για τον προσδιορισμό της ηλικίας, ενώ η κοινωνία των πολιτών και οι διεθνείς οργανισμοί συνέχισαν να παρατηρούν κενά και ελλείψεις στη διαδικασία. Θεσπίστηκαν νομοθετικές και πολιτικές αλλαγές για τη νομική εκπροσώπηση, ώστε να επισπευσθεί ο διορισμός επιτρόπων και να βελτιωθεί η συνολική ποιότητα του συστήματος επιτροπείας.

Διεθνείς οργανώσεις και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών σχολίασαν τη βελτίωση της διαδικασίας διορισμού επιτρόπου, το εύρος των καθηκόντων του επιτρόπου, την επικοινωνία μεταξύ του εκπροσώπου και του παιδιού, καθώς και τον φόρτο εργασίας και την κατάρτιση του επιτρόπου γενικά. Για τη σαφέστερη παροχή πληροφοριών, ορισμένες χώρες της ΕΕ+ προσαρμόσαν το επικοινωνιακό υλικό για το άσυλο και την υποδοχή στις συγκεκριμένες ανάγκες των ανηλίκων. Ωστόσο, άλλες ευάλωτες ομάδες συνήθως δεν καλύπτονταν σε αυτές τις πρωτοβουλίες.

Όσον αφορά τις διαδικασίες σε πρώτο βαθμό, αναφέρθηκαν λίγες μόνο πρωτοβουλίες για τη βελτίωση των διαδικασιών για ανηλίκους και τη διασφάλιση του καλύτερου συμφέροντος του παιδιού. Ελαφρώς περισσότερη έμφαση φαίνεται να έχει δοθεί ως προς τη βελτίωση των διαδικασιών για τα κορίτσια που κινδυνεύουν από ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων (FGM), τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας, τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, καθώς και τις λεσβίες, τους ομοφυλόφιλους και τα αμφιφυλόφιλα, τα διεμφυλικά και τα διαφυλικά άτομα (ΛΟΑΔΔΑ) που υποβάλλουν αίτηση.

Όσον αφορά τις συνθήκες υποδοχής, οι προσπάθειες των χωρών της ΕΕ+ το 2019 επικεντρώθηκαν στην προσαρμογή της χωρητικότητας των εγκαταστάσεων και στη βελτίωση της ποιότητας των συνθηκών υποδοχής για ανηλίκους και ευάλωτους αιτούντες, τη βελτίωση των εξειδικευμένων εγκαταστάσεων υποδοχής και την κατάρτιση του προσωπικού που διαχειρίζεται ευάλωτους αιτούντες, ιδίως ασυνόδετους ανηλίκους. Ωστόσο, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών εξέφρασαν ανησυχίες για τις κακές συνθήκες υποδοχής για ευάλωτα άτομα σε ορισμένες χώρες. Επιπλέον, η κράτηση ευάλωτων αιτούντων, ιδίως παιδιών, συνέχισε να εγείρει θεμελιώδη ερωτήματα σε πολλές χώρες της ΕΕ+, ενώ αποτέλεσε αντικείμενο πολλών αποφάσεων σε ευρωπαϊκά και εθνικά δικαστήρια.

Οι κακές συνθήκες υποδοχής και η κράτηση ασυνόδετων ανηλίκων αιτούντων άσυλο εξακολούθησαν να συνιστούν λόγο ανησυχίας σε πολλές χώρες

Η κατάσταση της διέλευσης ασυνόδευτων ανηλίκων ήταν ανησυχητική τόσο για τις εθνικές αρχές όσο και για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών σε ολόκληρη την Ευρώπη. Λόγω διάφορων και σύνθετων λόγων, συμπεριλαμβανομένης της διάρκειας της διαδικασίας χορήγησης ασύλου και των διατάξεων του κανονισμού Δουβλίνο III, συχνά επιδιώκεται η αποφυγή της ταυτοποίησης των ασυνόδευτων παιδιών και η διέλευσή τους από μία ή περισσότερες χώρες προκειμένου να φτάσουν σε ένα συγκεκριμένο κράτος μέλος.

Ασυνόδευτοι ανήλικοι που αναζητούν διεθνή προστασία, 2019

Μπορεί να πέσουν θύματα εμπορίας ανθρώπων και βίας

Συχνά η διέλευσή τους πραγματοποιείται μέσω μίας ή περισσότερων χωρών

Μπορεί να είναι ευάλωτοι σε ανεπαρκείς εγκαταστάσεις υποδοχής

Χρησιμοποιούν ειδικών διαδικασιών και επιτρόπου κατά τη διαδικασία ασύλου

17 700 αιτήσεις διεθνούς προστασίας υποβλήθηκαν από ασυνόδευτους ανηλίκους σε χώρες της ΕΕ+

86 %

των ασυνόδευτων ανηλίκων αιτούντων ήταν αγόρια. 90 % εξ αυτών ήταν ηλικίας μεταξύ 14-18 ετών.

 #EASOAsylumReport2020
www.easo.europa.eu/asylum-report-2020
Πηγή: EASO

6. Κυριότερες εξελίξεις σε εθνικό επίπεδο

Σημειώθηκαν αρκετές εξελίξεις σε βασικούς θεματικούς τομείς του ΚΕΣΑ που εφαρμόστηκαν σε εθνικό επίπεδο το 2019.

Πρόσβαση στη διαδικασία

Οι περισσότερες χώρες της ΕΕ+ επικεντρώθηκαν στην εφαρμογή και τη βελτίωση των εθνικών διαδικασιών χορήγησης ασύλου σύμφωνα με τις αλλαγές στη νομοθεσία, την πολιτική και τις πρακτικές που θεσπίστηκαν τα τελευταία έτη. Οι εν λόγω αλλαγές από τα προηγούμενα έτη περιλάμβαναν τη δημιουργία κέντρων άφιξης, την εισαγωγή νέων τεχνολογιών για την υποστήριξη της ταυτοποίησης του αιτούντος και τη διεύρυνση της υποχρέωσης του αιτούντος να συνεργάζεται και να παρέχει όλα τα έγγραφα και τις σχετικές πληροφορίες στα αρχικά στάδια της διαδικασίας.

Η δημόσια συζήτηση επικεντρώθηκε σε θεμελιώδη νομικά, πολιτικά και κοινωνικά ζητήματα σχετικά με τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, ιδίως σε σχέση με τις επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης στη Μεσόγειο Θάλασσα, την αποβίβαση και τη μετεγκατάσταση. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνώρισε την ανάγκη για μια πιο δομημένη προσωρινή λύση και ξεκίνησε να συντονίζει μια δράση για την ασφαλή αποβίβαση και την ταχεία μετεγκατάσταση των διασωθέντων μεταναστών, που αποβλέπει στη θέσπιση τυποποιημένων διαδικασιών λειτουργίας.

Ορισμένα κράτη μέλη επανέφεραν προσωρινά τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα Σένγκεν, ως ένα μέτρο για τον αυστηρότερο έλεγχο των χερσαίων συνόρων. Ωστόσο, οι διεθνείς οργανισμοί και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών συνέχισαν να αναφέρουν περιστατικά απώθησης στα χερσαία και θαλάσσια σύνορα, απομάκρυνσης χωρίς κατάλληλη ταυτοποίηση και μεγάλες περιόδους αναμονής για καταγραφή και υποβολή αίτησης.

Πρόσβαση σε πληροφορίες

Τα άτομα που αναζητούν διεθνή προστασία χρειάζονται πληροφορίες σχετικά με την κατάστασή τους, προκειμένου να είναι σε θέση να επικοινωνήσουν πλήρως τις ανάγκες προστασίας και τις προσωπικές περιστάσεις της υπόθεσής τους, καθώς και να αξιολογηθούν πλήρως και δίκαια.

Το 2019, οι χώρες της ΕΕ+ εξακολούθησαν να διευρύνουν τους τρόπους παροχής πληροφοριών τόσο στους αιτούντες άσυλο όσο και στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας, ορισμένες φορές μέσω κοινών πρωτοβουλιών με ΜΚΟ ή διεθνείς οργανισμούς. Οι πληροφορίες παρέχονται συνήθως σε διάφορες γλώσσες μέσω πλατφορμών πληροφοριών, φυλλαδίων, εντύπων, βίντεο κλιπ ή εφαρμογών κινητών τηλεφώνων. Οι πληροφορίες που παρέχονται επί του παρόντος από τις χώρες περιλαμβάνουν όχι μόνο πτυχές της διαδικασίας χορήγησης ασύλου αλλά και καθημερινές καταστάσεις στη χώρα υποδοχής, την ένταξη, την επιστροφή, την επανεγκατάσταση, καθώς και εκστρατείες ευαισθητοποίησης. Ένα μέρος του υλικού έχει προσαρμοστεί ειδικά για τους ευάλωτους αιτούντες.

Νομική συνδρομή και εκπροσώπηση

Το 2019, οι χώρες της ΕΕ+ θέσπισαν νομοθετικές αλλαγές για την παροχή και την επέκταση της δωρεάν παροχής νομικής συμβουλευτικής υποστήριξης σε όλους τους αιτούντες διεθνή προστασία μέσω διαφόρων εθνικών προγραμμάτων. Οι χώρες της ΕΕ+ υλοποίησαν νέα έργα που σχετίζονται με τη νομική συνδρομή, ενώ παράλληλα συνέχισαν ή επέκτειναν τα προηγούμενα. Στις ανησυχίες που εκφράστηκαν από τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών περιλαμβάνονταν η χαμηλή οικονομική αποζημίωση για νομική συνδρομή, η έλλειψη επαρκών εγκαταστάσεων για τη διεξαγωγή προπαρασκευαστικών και προσωπικών συνεντεύξεων, η έλλειψη πρόσβασης σε νομική υποστήριξη για τη σύνταξη προσφυγών κατά των αποφάσεων σε πρώτο βαθμό ή η έλλειψη νομικής συνδρομής από την κυβέρνηση για αιτούντες άσυλο σε χώρους κράτησης, με αποτέλεσμα οι ΜΚΟ να παρέχουν δωρεάν νομική βοήθεια.

Διερμηνεία

Θα πρέπει να παρέχονται υπηρεσίες διερμηνείας προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ ενός αιτούντος και της αρχής ασύλου είναι ακριβής και κατανοητή και από τα δύο μέρη.

Το 2019, οι αλλαγές σε αυτόν τον τομέα περιλάμβαναν την αύξηση των προϋπολογισμών που διατίθενται για την παροχή διερμηνείας, την αύξηση του αριθμού των διερμηνέων, την παροχή περισσότερων πληροφοριών σε περισσότερες γλώσσες μέσω διαφόρων μέσων, την εισαγωγή σύγχρονων τεχνολογιών για την υποστήριξη της διερμηνείας και την προσαρμογή των πρακτικών στις τρέχουσες ανάγκες. Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι χώρες της ΕΕ+ περιλαμβάνουν την έλλειψη προσωπικού σε ορισμένα στάδια της διαδικασίας ασύλου και τα ανεπαρκή προσόντα των διερμηνέων που συμμετέχουν στη διαδικασία.

Ειδικές διαδικασίες

Κατά την εξέταση αιτήσεων διεθνούς προστασίας σε πρώτο βαθμό, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν ειδικές διαδικασίες, όπως ταχύρρυθμες διαδικασίες εξέτασης, διαδικασίες στα σύνορα ή διαδικασίες κατά προτεραιότητα, εξακολουθώντας συγχρόνως να συμμορφώνονται με τις βασικές αρχές και τις εγγυήσεις που προβλέπονται στην ευρωπαϊκή νομοθεσία για το άσυλο.

Το 2019, η Ιταλία και η Ελβετία εφάρμοσαν νέες διαδικασίες για τις αιτήσεις που υποβάλλονται στα σύνορα. Επιπλέον, ορισμένες χώρες της ΕΕ+ πραγματοποίησαν αλλαγές στους εθνικούς καταλόγους ασφαλών χωρών καταγωγής, ενώ άλλες, όπως η Κύπρος και η Ιταλία, θέσπισαν τους εν λόγω καταλόγους για πρώτη φορά. Για πρώτη φορά εφαρμόστηκε μια ταχύρρυθμη διαδικασία στην Κύπρο και, από τον Μάρτιο του 2019, η Ελβετία άρχισε να εφαρμόζει την ταχύρρυθμη διαδικασία με στόχο τη λήψη αποφάσεων για την πλειοψηφία των υποθέσεων εντός 140 ημερών.

Οι χώρες της ΕΕ+ επικεντρώθηκαν επίσης στον καθορισμό κριτηρίων για μεταγενέστερες αιτήσεις διεθνούς προστασίας, με σκοπό την αποτροπή της κατάχρησης του συστήματος χορήγησης ασύλου μέσω της υποβολής επαναλαμβανόμενων αβάσιμων αιτήσεων.

Στο πλαίσιο μιας τακτικής ή ειδικής διαδικασίας, ορισμένες χώρες έδωσαν προτεραιότητα στην αξιολόγηση των αιτήσεων από συγκεκριμένες ομάδες αιτούντων, έτσι ώστε να εξεταστούν πριν από άλλες αιτήσεις. Για παράδειγμα, λόγω της απότομης αύξησης των αιτούντων από τη Βενεζουέλα και άλλες χώρες της Λατινικής Αμερικής, η Ισπανία έδωσε προτεραιότητα στις υποθέσεις από αυτές τις χώρες προκειμένου να επισπεύσει τη λήψη αποφάσεων.

Διαδικασίες σε πρώτο βαθμό

Προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της εξέτασης των αιτήσεων και να μειωθεί ο χρόνος εξέτασης σε πρώτο βαθμό, οι χώρες της ΕΕ+ εφάρμοσαν νομοθετικές τροπολογίες, θεσμικές αλλαγές, πρακτικά μέτρα και νέες μεθόδους εργασίας. Οι προκλήσεις που επισημάνθηκαν από τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών περιλάμβαναν ακόμη τις εξαιρετικά χρονοβόρες διαδικασίες σε πρώτο βαθμό, οι οποίες συχνά υπερέβαιναν τα νόμιμα όρια.

Υποδοχή αιτούντων διεθνή προστασία

Οι χώρες της ΕΕ+ επικεντρώθηκαν στην εφαρμογή των σημαντικών αλλαγών που θεσπίστηκαν το 2018 για την οργάνωση των εθνικών διαδικασιών υποδοχής. Αρκετές χώρες βελτίωσαν τα θεσμικά τους πλαίσια προκειμένου να διευκολύνουν τη διαδικασία εφαρμογής, ενώ άλλες ενέτειναν τις προσπάθειες προσαρμογής που αφορούν στην στέγαση έτσι ώστε να καλύψουν τον αυξημένο αριθμό αιτούντων. Ορισμένες χώρες περιόρισαν την δυνατότητα υποδοχής τους.

Για τη βελτίωση των συνθηκών υποδοχής, αρκετές χώρες θέσπισαν κατευθυντήριες γραμμές, εφάρμοσαν παρακολούθηση, αύξησαν τη χρηματοδότηση και πραγματοποίησαν ασκήσεις προσομοίωσης.

Ορισμένες πρωτοβουλίες κατά τη διάρκεια του έτους αποσκοπούσαν στην αλλαγή της διάρκειας, του πεδίου εφαρμογής και των προϋποθέσεων χορήγησης του δικαιώματος σε υλικές συνθήκες υποδοχής για ορισμένες ομάδες αιτούντων. Αναλήφθηκαν επίσης πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση των βιαιοπραγιών και την εγγύηση της ασφάλειας στις εγκαταστάσεις υποδοχής. Τα δικαστήρια ανέλαβαν ιδιαίτερα ενεργό ρόλο για την αντιμετώπιση των ελλείψεων στα εθνικά συστήματα υποδοχής, συμπεριλαμβανομένης της αναθεώρησης των προτύπων υποδοχής πέραν των εθνικών συνόρων στο πλαίσιο των μεταφορών βάσει του κανονισμού του Δουβλίνου.

Ωστόσο, η Ύπατη Αρμοστεία και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών εντόπισαν ελλείψεις στην πρόσβαση στη στέγαση, την υγειονομική περίθαλψη και την εκπαίδευση παιδιών και νέων.

Κράτηση

Νέα νομοθεσία ή τροπολογίες θεσπίστηκαν από τις χώρες της ΕΕ+ για τον περαιτέρω προσδιορισμό ή την ανάλυση των λόγων κράτησης καθώς και εναλλακτικών λύσεων για την κράτηση στο πλαίσιο, τόσο των διαδικασιών χορήγησης ασύλου όσο και των διαδικασιών επιστροφής. Η νομοθεσία αντιμετώπισε ζητήματα που σχετίζονται με μη συνεργάσιμους αιτούντες, αιτούντες που συνιστούν απειλή ή κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια της χώρας υποδοχής, περιπτώσεις βιαιοπραγίας ή παραβατικής συμπεριφοράς και κίνδυνο διαφυγής. Επιπλέον, η κράτηση συνδέθηκε περαιτέρω με την επιτάχυνση των διαδικασιών χορήγησης ασύλου και την επιβολή της επιστροφής.

Ορισμένες χώρες σημείωσαν επίσης προσπάθειες για την αλλαγή της πολιτικής ως προς την εξεύρεση εναλλακτικών λύσεων αντί της κράτησης. Όπως και το 2018, σε αρκετές χώρες εκφράστηκαν ανησυχίες από οργανισμούς της κοινωνίας των πολιτών σχετικά με την εσφαλμένη εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ για το άσυλο όσον αφορά την κράτηση των αιτούντων άσυλο και τις εγγυήσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας κράτησης. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ) κατείχε ενεργό ρόλο στην εξέταση των πρακτικών και των συνθηκών κράτησης, αποσαφηνίζοντας παράλληλα τα δικαιώματα των αιτούντων.

Διαδικασίες σε δεύτερο βαθμό

Οι κύριοι τομείς εξελίξεων το 2019 περιλάμβαναν το ανασταλτικό αποτέλεσμα των προσφυγών κατά των αποφάσεων σε πρώτο βαθμό, τις αλλαγές σχετικά με τις προθεσμίες προσφυγής, τη θεσμική αναδιάρθρωση για τον καθορισμό της αρχής που είναι υπεύθυνη για τις προσφυγές, την παροχή διασφαλίσεων στους αιτούντες και τα μέτρα για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών σε δεύτερο βαθμό, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης νέων τεχνολογιών.

Συνολικά, οι εκκρεμείς υποθέσεις προσφυγών και η διάρκεια των διαδικασιών παρέμειναν δύο αξιολογούμενες πτυχές για τις διαδικασίες σε δεύτερο βαθμό το 2019, με αρκετές χώρες της ΕΕ+ να λαμβάνουν μέτρα για τη μείωση του αριθμού των εκκρεμών προσφυγών. Δεδομένου ότι ένα μεγάλο μέρος των αποφάσεων εκκρεμούσαν σε δεύτερο βαθμό, τα δικαστήρια είχαν την ευκαιρία να διαμορφώσουν περαιτέρω την πρακτική εφαρμογή της διαδικασίας χορήγησης ασύλου και άλλων τομέων του ΚΕΣΑ μέσω των αποφάσεών τους.

Πληροφορίες σχετικά με τη χώρα καταγωγής

Οι χώρες της ΕΕ+, οι οποίες τα τελευταία έτη αντιμετωπίζουν αυξημένες ροές αιτούντων διεθνούς προστασίας από διάφορες χώρες καταγωγής, έλαβαν συγκεκριμένα μέτρα για να βελτιώσουν τόσο το εύρος όσο και την ποιότητα των παραγόμενων πληροφοριών σε σχέση με τις χώρες καταγωγής.

Το 2019, η συνεργασία και η ανταλλαγή εμπειρογνομοσύνης μεταξύ των χωρών της ΕΕ+ ενισχύθηκαν, συχνά υπό τον συντονισμό της EASO μέσω εξειδικευμένων δικτύων. Επιπλέον, πολλές χώρες επένδυσαν στην κατάρτιση προσωπικού σχετικά με τη μεθοδολογία της έρευνας πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής (COI), ενώ οι διερευνητικές αποστολές συνέχισαν να αποτελούν το κύριο εργαλείο για τη συλλογή δεδομένων και τη συγκέντρωση λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με την κατάσταση σε συγκεκριμένες χώρες καταγωγής ή διέλευσης.

Οι προκλήσεις στον τομέα της συλλογής πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής (COI) περιλάμβαναν την έλλειψη πηγών σε εθνικές γλώσσες, την έλλειψη λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με ορισμένες χώρες καταγωγής ή προφίλ των αιτούντων και τη δυσκολία πρόσβασης σε επικαιροποιημένες πληροφορίες για χώρες στις οποίες η κατάσταση αλλάζει ραγδαία.

Ανιθαγένεια

Οι απάτριδες και οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας αποτελούν δύο ξεχωριστές κατηγορίες στο διεθνές δίκαιο, αλλά ένα άτομο μπορεί να είναι τόσο δικαιούχος διεθνούς προστασίας όσο και άπατρις. Στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου, η ανιθαγένεια μπορεί να επηρεάσει τη διαδικασία προσδιορισμού μιας αίτησης προστασίας, καθώς και τις διαδικαστικές εγγυήσεις.

Ορισμένες χώρες της ΕΕ+ έλαβαν μέτρα για την αντιμετώπιση της ανιθαγένειας το 2019, συμπεριλαμβανομένης της προσχώρησης σε συναφή διεθνή νομικά μέσα, τη θέσπιση ειδικών διαδικασιών προσδιορισμού της ανιθαγένειας, την παροχή πρόσβασης στην ιθαγένεια κατά τη γέννηση, τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην πολιτογράφηση, τη βελτίωση του πλαισίου προστασίας των απάτριδων, την επιτάχυνση της διαδικασίας προσδιορισμού της ανιθαγένειας και την πρόβλεψη για τη συλλογή στοιχείων απογραφής πληθυσμών των απάτριδων. Ωστόσο, οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι απάτριδες σε διαφορετικά στάδια της διαδικασίας χορήγησης ασύλου, από την πρόσβαση έως την κράτηση και την επιστροφή, φαίνεται ότι εξακολουθούν να υφίστανται.

Περιεχόμενο της προστασίας

Τα άτομα στα οποία έχει χορηγηθεί κάποια μορφή διεθνούς προστασίας σε χώρα της ΕΕ+ μπορούν να επωφεληθούν από ένα ευρύ φάσμα δικαιωμάτων και παροχών. Οι εξελίξεις στη νομοθεσία, την πολιτική και τις πρακτικές σχετικά με το περιεχόμενο της προστασίας διαφοροποιήθηκαν μεταξύ των χωρών της ΕΕ+ το 2019 και, ως εκ τούτου, οι γενικές τάσεις ήταν δύσκολο να εντοπιστούν.

Οι πρωτοβουλίες συνήθως κάλυπταν συγκεκριμένες ανάγκες σε κάθε χώρα και ήταν προσαρμοσμένες στα ειδικά προφίλ των δικαιούχων στις συγκεκριμένες χώρες. Πολλές εξελίξεις καθ' όλη τη διάρκεια του έτους αφορούσαν γενικά τις εθνικές στρατηγικές ένταξης και την επανεξέταση, την παύση και την ανάκληση του καθεστώτος προστασίας.

Αρκετές νομοθετικές πρωτοβουλίες αφορούσαν το πεδίο εφαρμογής των δικαιωμάτων και των κριτηρίων οικογενειακής επανένωσης, ενώ ορισμένες χώρες θέσπισαν ολοκληρωμένα μέτρα για την ενίσχυση της συμμετοχής υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας.

Επιστροφή πρώην αιτούντων

Οι χώρες της ΕΕ+ συνέχισαν τις προσπάθειές τους το 2019 για την εξεύρεση λύσεων για την αποτελεσματική επιστροφή ατόμων χωρίς δικαίωμα παραμονής στην ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των πρώην αιτούντων διεθνή προστασία. Στην *Ετήσια ανάλυση κινδύνου για το 2020*, ο Frontex ανέφερε ότι ο αριθμός των αποφάσεων επιστροφής που εκδόθηκαν το 2019 ήταν σημαντικά μεγαλύτερος από τον αριθμό των πραγματικών επιστροφών που φέρεται να πραγματοποιήθηκαν το ίδιο έτος.

Σε αυτό το πλαίσιο, ορισμένες νομοθετικές τροπολογίες που θεσπίστηκαν από χώρες της ΕΕ+ αποσκοπούσαν στη διευκόλυνση της επιστροφής μέσω πρόσθετων υποχρεώσεων συνεργασίας, καταργώντας το ανασταλτικό αποτέλεσμα των προσφυγών κατά των αποφάσεων επιστροφής, αυξάνοντας τις δυνατότητες κράτησης και επισπεύδοντας τις διαδικασίες επιστροφής.

Θεσπίστηκαν επίσης πρακτικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένων νέων κατευθυντήριων γραμμών και τεχνικών ρυθμίσεων, για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων προκλήσεων, όπως η κατάχρηση της οικονομικής στήριξης για την επιστροφή και ο κίνδυνος διαφυγής μετά την έκδοση αρνητικής απόφασης. Επιπλέον, οι χώρες της ΕΕ+ σχεδίασαν και έθεσαν σε εφαρμογή έργα που αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας της διαδικασίας επιστροφής με σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Οι προσπάθειες συνέχισαν επίσης να παρέχουν διαύλους για την υποβοηθούμενη εκούσια επιστροφή των πρώην αιτούντων.

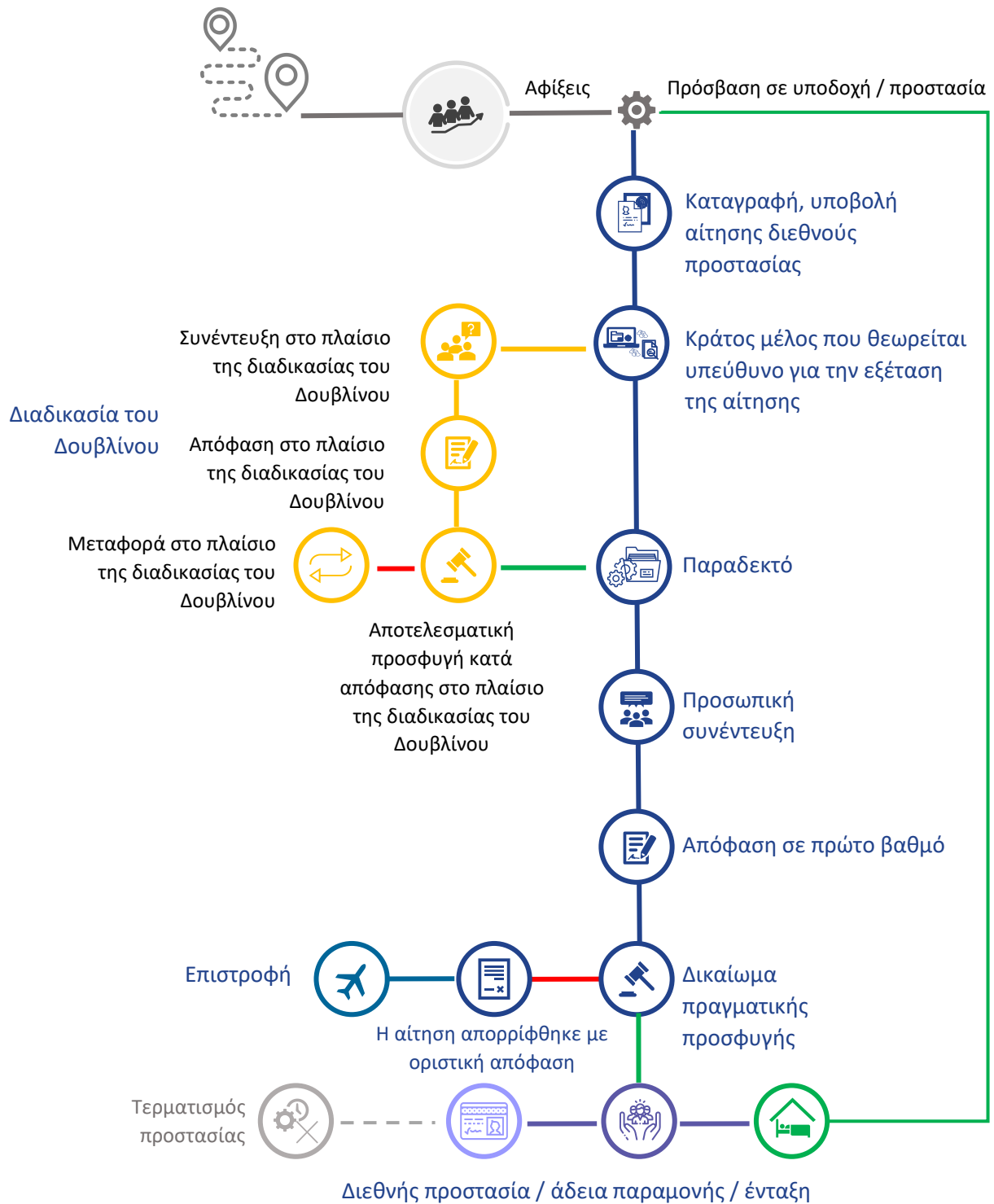

Προγράμματα επανεγκατάστασης και εισδοχής για ανθρωπιστικούς λόγους

Καθ' όλη τη διάρκεια του 2019, οι χώρες της ΕΕ+ σημείωσαν πρόοδο ως προς την επίτευξη του στόχου της επανεγκατάστασης 50 000 μεταναστών, όπως προβλέπεται στις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από το 2017 στο πλαίσιο του [δεύτερου Σχεδίου Επανεγκατάστασης της ΕΕ](#).

Το 2019, περίπου 30 700 άτομα έφτασαν στην Ευρώπη μέσω επανεγκατάστασης, αριθμός κατά 8 % μεγαλύτερος σε σχέση με το 2018. Όπως συμβαίνει εδώ και τρία έτη, οι υπήκοοι της Συρίας αντιπροσώπευαν σχεδόν τα δύο τρίτα του συνόλου των επανεγκατασταθέντων. Ανταποκρινόμενες στην έκκληση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι χώρες της ΕΕ+ ανέλαβαν τη δέσμευση για 29 500 ακόμη θέσεις επανεγκατάστασης για το 2020.

Κύρια βήματα της διαδικασίας

— Γραμμή προσδιορισμού καθεστώτος

— Γραμμή διαδικασίας του Δουβλίνου

#EASOAsylumReport2020

www.easo.europa.eu/asylum-report-2020

Πηγή: EASO

Συμπεράσματα

Το 2019, ο αριθμός των αιτήσεων διεθνούς προστασίας αυξήθηκε στην Ευρώπη για πρώτη φορά από το 2015. Σε αυτό το πλαίσιο, οι χώρες της ΕΕ+ συνέχισαν τις προσπάθειές τους για περαιτέρω ρύθμιση των συστημάτων χορήγησης ασύλου και βελτίωση των λύσεων παροχής διεθνούς προστασίας, με βάση τις πρωτοβουλίες που θεσπίστηκαν τα προηγούμενα έτη.

Όπως περιγράφεται στην έκθεση, οι σημαντικές εξελίξεις περιλάμβαναν τις ακόλουθες:

- Οι εκκρεμείς αιτήσεις διεθνούς προστασίας εν αναμονή έκδοσης απόφασης ήταν πολύ περισσότερες σε σύγκριση με το επίπεδο πριν από το 2015, γεγονός που υποδεικνύει την αυξημένη πίεση υπό την οποία εξακολουθούν να λειτουργούν τα συστήματα ασύλου και υποδοχής της ΕΕ+.
- Μεγάλη προσοχή δόθηκε από τις χώρες της ΕΕ+ στις δευτερογενείς μετακινήσεις των αιτούντων και προστέθηκαν στις συζητήσεις σχετικά με την τρέχουσα λειτουργία του συστήματος του Δουβλίνου.
- Οι χώρες της ΕΕ+ συνέχισαν να εστιάζουν στην ταχεία καταγραφή και τη συλλογή λεπτομερών πληροφοριών από τους αιτούντες στα αρχικά στάδια της διαδικασίας χορήγησης ασύλου, έτσι ώστε να γίνεται πιο αποτελεσματική διάκριση μεταξύ των ατόμων που χρήζουν προστασίας και εκείνων στα οποία θα ζητηθεί να επιστρέψουν. Οι προσπάθειες αυτές συνδυάστηκαν με μέτρα για την ενίσχυση των διαδικασιών στα σύνορα.
- Σε όλες τις χώρες της ΕΕ+ αυξήθηκαν οι προσπάθειες για την υποστήριξη των αναγκών των ευάλωτων αιτούντων, από την έγκαιρη ταυτοποίηση και την παροχή διαδικαστικών διασφαλίσεων έως τη βελτίωση των εξειδικευμένων εγκαταστάσεων υποδοχής και τη σχεδίαση εξατομικευμένου ενημερωτικού υλικού ειδικά για ασυνόδευτους ανήλικους αιτούντες.
- Με μεγάλο αριθμό υποθέσεων να εκκρεμούν σε δεύτερο βαθμό, τα δικαστήρια συνέχισαν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της πρακτικής εφαρμογής των διατάξεων του ευρωπαϊκού κεκτημένου για το άσυλο.
- Παρά τις συνεχείς προσπάθειες των χωρών της ΕΕ+ για εξεύρεση λύσεων σχετικά με την αποτελεσματική επιστροφή των ατόμων χωρίς δικαίωμα παραμονής στην ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των πρώην αιτούντων διεθνή προστασία, ο αριθμός των πραγματικών επιστροφών παρέμεινε πολύ χαμηλότερος σε σχέση με τις αποφάσεις επιστροφής.
- Ελλείψει σημαντικής νομοθετικής προόδου ως προς την έγκριση της δέσμης μέτρων για τη μεταρρύθμιση του ΚΕΣΑ, καταβλήθηκαν σημαντικές προσπάθειες για την εφαρμογή της πολιτικής και την πρακτική συνεργασία μεταξύ των χωρών της ΕΕ+ στον τομέα του ασύλου.
- Τα θεμελιώδη ζητήματα σχετικά με τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ παρέμειναν στο προσκήνιο της δημόσιας συζήτησης, ιδίως όσον αφορά τις επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης στη Μεσόγειο Θάλασσα και την ασφαλή αποβίβαση και μετεγκατάσταση των διασωθέντων μεταναστών. Οι αυξημένες μεταναστευτικές ροές κατά μήκος της οδού της Ανατολικής Μεσογείου επιδείνωσαν την ήδη υφιστάμενη πίεση στα συστήματα ασύλου των κρατών μελών στην περιοχή. Προκειμένου να βοηθήσει τα κράτη μέλη που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή κατά μήκος των οδών της Κεντρικής και Ανατολικής Μεσογείου, το 2019 η EASO βελτίωσε και, κατά περίπτωση, επέκτεινε την επιχειρησιακή της υποστήριξη σε Κύπρο, Ελλάδα, Ιταλία και Μάλτα.

Οι τάσεις που περιγράφονται στην Έκθεση της EASO για την κατάσταση του ασύλου για το 2020 διαμορφώνουν το υπόβαθρο για το τρέχον έτος. Επιπλέον, το νέο παγκόσμιο ξέσπασμα της επιδημίας COVID-19 θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση των εξελίξεων που σχετίζονται με το άσυλο, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για καινοτόμες προσεγγίσεις για τη διασφάλιση του πλήρους σεβασμού του δικαιώματος ασύλου. Με την κατάρτιση του Νέου Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την πανδημία COVID-19 μπορεί να αποδειχθούν πολύτιμα για τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση των διαδικασιών χορήγησης ασύλου στις χώρες της ΕΕ+.

ISBN 978-92-9485-521-3

